

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านแม่อำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

๒) เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยบุคคล

๓) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

๔) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบแบบผสม (Mixed Resarch) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนอายุไม่เกิน ๒๐ ปี เป็นประชากรในการศึกษา โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๖,๕๕๔ คนซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๗ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด(Lest Significant Different : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน ๒๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘ และเพศหญิง มีจำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒ มีอายุระหว่าง ๓๑ – ๔๐ ปี มีจำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ๒๖.๓ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ

๔๙.๙ ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙ ส่วนใหญ่มีรายได้ ๕,๐๐๐- ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่พ่อบ้าน มีจำนวน ๑๘๒ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓

๕.๑.๒ การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๖ เมื่อพิจารณารายได้สรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านความพอประมาณ (รู้จักความพอดี อยู่พอดี กินพอดีตามอัตภาพ พึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีคุณธรรมด้วยพอเพียง) ประชาชนมีความคิดเห็นการส่งเสริมชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๒

๒) ด้านความมีเหตุผล (ความเข้าใจด้วยเหตุผลและผลอย่างเหมาะสมจากความรู้ ภูมิปัญญา สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น มาปรับแก้ปัญหาและพึ่งตนเองให้ได้รอบคอบ) ประชาชนมีความคิดเห็นการส่งเสริมชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕

๓) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (การเตรียมพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อโครงการกิจกรรมต่างๆและการดำเนินงานของชุมชนเพื่อตอบสนองปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริงที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตทั้งใกล้และไกล) ประชาชนมีความคิดเห็นการส่งเสริมชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕

๔) ด้านความรอบรู้ (การมีความรู้ร่วมกันในการจัดการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจ หนี้สิน ดิน น้ำ ป่า ข้าว ปลาอาหาร การออม การผลิต การบริโภค การลงทุน สุขภาพ สิ่งแวดล้อมทั้งด้านข่าวสารและเทคโนโลยี) ประชาชนมีความคิดเห็นการส่งเสริมชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗

๕) ด้านคุณธรรม (การพึ่งพาช่วยเหลือกันมีความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต) ประชาชนมีความคิดเห็นการส่งเสริมชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๔.๐๔

๕.๑.๓. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการส่งเสริมชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่ง เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชากร ที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลส่วนตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชากรทุกเพศมีความเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชากร ที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลส่วนตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชากรทุกอายุมีความเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชากร ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลส่วนตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชากรทุกระดับการศึกษา มีความเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชากร ที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลส่วนตำบล บ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชากรทุกอาชีพ มีความเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชากร ที่มี รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลส่วนตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชากรทุกรายได้ มีความเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๖ ประชากร ที่มี ตำแหน่ง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารเทศบาลส่วนตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชากรทุกตำแหน่ง มีความเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

๕.๑.๔ สรุปข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) ด้านความพอประมาณ (รู้จักความพอดี อยู่พอดี กินพอดีตามอัตภาพ พึงตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีคุณธรรมด้วยพอเพียง) เทศบาลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีองค์ความรู้ ในการประกอบอาชีพและส่งเสริมรายได้ ควรมีการตั้งโครงการมีการส่งเสริมผลิตผลและการแปรรูป การเกษตรไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องควรมีการส่งเสริมหัตถกรรมแกะสลัก ในโครงการถนนสายไม้อย่างต่อเนื่องควรมีการส่งเสริมการพัฒนาแกนนำแต่ละหมู่บ้านเพื่อไปเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชนควร

ส่งเสริมการออมและการทำบัญชีในครัวเรือน ทำให้ก่อเกิดการประหยัด อุดออม รู้จักพอเพียง พออยู่ พอกิน พอใช้

๒) ด้านความมีเหตุผล (ความเข้าใจด้วยเหตุผลและผลอย่างเหมาะสมจากความรู้ ภูมิปัญญา สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น มาปรับแก้ปัญหาและพึ่งตนเองให้ได้อย่างรอบคอบ) เทศบาลควรมีการอบรมโดยมีการเชิญวิทยากรหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้ นำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาชีพเสริมจากวัสดุภายในพื้นที่ ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนสร้าง วัฒนธรรมการทำงานเป็นกลุ่มในกิจกรรมและควรมีการส่งเสริมการสร้างค่านิยมให้ชุมชนยอมรับ คุณค่าความดีของบุคคลจากคุณธรรม จริยธรรม

๓) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (การเตรียมพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ต่อโครงการกิจกรรมต่างๆและการดำเนินงานของชุมชนเพื่อตอบสนองปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริงที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตทั้งใกล้และไกล) เทศบาลควรมีการ ส่งเสริมชุมชนให้ประชาชนมีการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมด้วยภูมิปัญญาควรมีการส่งเสริมให้ชุมชน สร้างค่านิยมในการพึ่งตนเอง ลดละเลิกอบายมุข และสิ่งเสพติดทุกชนิดและควรมีการพัฒนาการจัดเก็บแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเกษตร

๔) ด้านความรอบรู้ (การมีความรู้ร่วมกันในการจัดการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจ หนี้สิน ดิน น้ำ ป่า ข้าว ปลาอาหาร การออม การผลิต การบริโภค การลงทุน สุขภาพ สิ่งแวดล้อมทั้งด้านข่าวสาร และเทคโนโลยี) เทศบาลควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินประจำวันและควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝึกออมทุกรูปแบบ

๕) ด้านคุณธรรม (การพึ่งพาช่วยเหลือกันมีความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต) เทศบาลควรมีการส่งเสริมจัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มี คุณธรรมและจริยธรรม ควรมีการส่งเสริมศาสนาอย่างถูกต้อง คือหมู่บ้านศีล ๕ และควรมีการส่งเสริม ให้ประชาชนยกย่องเชิดชู บุคคลที่มีคุณธรรมในชุมชนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์และสุจริตอาสาพัฒนา เป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป สรุปรายการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการส่งเสริมชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านความพอประมาณ (รู้จักความพอดี อยู่พอดี กินพอดีตามอัตภาพ พึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีคุณธรรมด้วยพอเพียง) พบว่าความพอเพียงนี้ จะต้องอาศัยเงื่อนไขของความรอบรู้ พร้อมด้วยเงื่อนไขของ คุณธรรม เป็นปัจจัย เพื่อสร้างให้เกิดความสมดุลและความพร้อม ต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีการสร้างองค์ความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัวตามอัตภาพ การประกอบอาชีพด้วยอาชีพสุจริต ด้านการเกษตร ศักยภาพของชุมชนที่มีสภาพภูมิอากาศสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ในการทำนา ซึ่งเป็น

อาชีพหลัก จะเห็นว่าการปลูกข้าว มีน้ำเพียงพอ จากเดิมมีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ซึ่งมีราคาสูง ประกอบกับค่าแรงงานสูง ต่อมามีการนำเอาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เกิดประโยชน์ และมีการปรับเปลี่ยนการลดต้นทุนการผลิตโดยการทำปุ๋ยหมักปุ๋ยชีวภาพ ประกอบกับชุมชนมีการเลี้ยงวัว เกือบทุกครัวเรือน จึงมีมูลวัวในปริมาณที่มากพอสำหรับการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และ ลดรายจ่ายค่าแรงงานโดยการ เอามือ (ลงแขก) ในการทำนา และลดรายจ่ายสำหรับเจ้าภาพ ด้วยการนำ ห่อข้าวไปกินร่วมกันด้านการลดรายจ่าย ทุกครัวเรือนมีการปลูกผักสวนครัว ผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง เลี้ยงปลา ไว้กินแต่ละครัวเรือน เหลือจากการบริโภค ก็แบ่งปันให้เพื่อนบ้านและ จำหน่ายบ้าง ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และมีการเลี้ยงวัว โคขุน ก็มีกลุ่มการเลี้ยง วัวพันธุ์พื้นเมือง การเลี้ยงโคขุน ซึ่งมีการเลี้ยงเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีมูลวัวมาก จึงได้ นำมูลวัวมา ทำแกสहुตัมชีวภาพ เพื่อลดรายจ่ายของครัวเรือนได้เดือนละ การส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้ ลดรายจ่าย ในการพึ่งตนเอง มีชีวิตเรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ ผู้อื่นพอออกพอใจ เราต้องรู้จักพอ รู้จักประมาณตน ไม่ใคร่อยากใคร่มีเช่นผู้อื่น เพราะเราจะหลงติดกับ วัตถุ ปัญญาจะไม่เกิด การดำเนินชีวิตโดยการมีคุณธรรมตามแนวพระราชดำริที่กล่าวไว้ว่า “พออยู่ พอกิน พอใช้” การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ได้ทุกอาชีพ ทุกช่วง ชั้นอายุ ที่สามารถนำหลักเศรษฐกิจมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ด้านความมีเหตุผล (ความเข้าใจด้วยเหตุผลและผลอย่างเหมาะสมจากความรู้ ภูมิปัญญา สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น มาปรับแก้ปัญหาและพึ่งตนเองให้ได้รอบคอบ) พบว่าการสร้างแกน นำแต่ละหมู่บ้านมาฝึก อบรม เพื่อสร้างองค์ความรู้ โดยทางเทศบาลให้การส่งเสริมเชิญมาเป็น วิทยากร ให้ความรู้ และสาธิต เป็นแบบอย่างก่อนนำไปใช้ในการลงพื้นที่จริง หลังจากนั้นแกนนำแต่ละหมู่บ้าน จัดกิจกรรมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อเกิดองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น ทำให้ เกษตรกรในพื้นที่มีองค์ความรู้ และมีการใช้เทคโนโลยีปรับใช้ในการเกษตรมากขึ้นเพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกษตรกรมีการรวบรวมสมาชิก สร้างเป็นเครือข่ายโดยเป็นผู้จำหน่ายพืชผลทางการเกษตรเองโดยไม่ผ่านแม่ค้าคนกลาง สมาชิกได้มีการประชุมและกำหนดราคาแต่ละรายการ การจำหน่ายพืชผักและผลผลิตทางการเกษตรแต่ละวันมี การทำบัญชีให้แก่สมาชิก ประชาชนของเทศบาลบ้านแม่ ประกอบอาชีพทางการเกษตรมีการปลูกพืช ไร่พืชสวน พืชหมุนเวียน โดยแต่ละครัวเรือนจะมีการปลูกพืชผักประกอบอาหารกินเอง ดังที่ทาง เทศบาลได้มีการส่งเสริมปลูกพืชข้างครัว พืชรั้วกินได้ และหัตถกรรมทางภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็น การสร้างอาชีพในการประกอบอาชีพตามสภาพของแต่ละครัวเรือน เช่น ไม้แกะสลักช้างสีลา โดยการ ถ่ายทอดภูมิปัญญา วิธีการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นและวัฒนธรรม ออกมาเป็นผลงานลงบนไม้แกะสลัก ในรูปแบบต่าง ๆ จักสานส้อมหมากส้อมพลุบายศรีใบตอง และวัสดุในการประกอบการสืบชะตา เพื่อใช้ ประกอบพิธีของล้านนาในท้องถิ่น ตัดเก็บกระเป๋ และผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ เพื่อจำหน่าย เป็น ต้น ในด้านการเกษตร มีการส่งเสริมลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แก่ประชาชน โดยเทศบาลเป็นผู้ให้ความรู้ โดยการฝึกอบรมและให้การช่วยเหลือวัตถุดิบ งบประมาณ แก่แกนนำของทางชุมชนเพื่อเป็นการ เผยแพร่แก่เกษตรกรในท้องถิ่น ในการทำปุ๋ยหมักจากเปลือกข้าวโพด มูลสัตว์ และวัสดุทางธรรมชาติ ทางหัวหน้ากลุ่ม ได้ทำหนังสือมาทางเทศบาลเพื่อไปขอเปลือกข้าวโพดจากบริษัทในท้องถิ่น เป็นการ ลดรายจ่ายในการทำปุ๋ย ปุ๋ยที่ได้มีการจัดจำหน่ายท้องถิ่นและมีการพัฒนารูปแบบเป็นอัดเม็ด การทำ

นาโยน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและการใช้แรงงาน การนำเชื้อโตโคโดมามาใช้กับพืชไร่พืชสวนในไร่นา ลดสารเคมีไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและพืช การตรวจแยกแมลงศัตรูพืชเพื่อลดปัญหาด้านการเกษตร

ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (การเตรียมพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อโครงการกิจกรรมต่างๆและการดำเนินงานของชุมชนเพื่อตอบสนองปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริงที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตทั้งใกล้และไกล) พบว่าการสร้างการปลูกฝังการรู้จักการที่วิเคราะห์สิ่งที่จำเป็นรู้จักประหยัด มัธยัสถ์ รู้จักคุณค่าและเข้าใจของการพอเพียง คือการพออยู่ พอกินพอใช้หาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ เรื่องการมีรายได้ที่สมดุลกับรายจ่ายและออมเงิน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่ง พอมีพอกิน ปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้าง ปลูกไม้ผลไว้หลังบ้าน 2-3 ต้น พอที่จะมีไว้กินเองในครัวเรือน เหลือจึงขายไปจากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรแต่ละวันโดยไม่ผ่านแม่ค้าคนกลางส่งผลให้เกษตรกรได้ราคาพืชผลในราคาตามท้องตลาด โดยเกษตรกรได้กำหนดราคาเอง จึงทำให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น หัวหน้าสมาชิกในแต่ละหมู่บ้านมีการจัดบันทึกการขายของแต่ละรายและมีการออมเงินรายวันเกิดขึ้น จากโครงการที่ทางเทศบาลได้ส่งเสริมอีกคือการทำปุ๋ยหมักโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นสามารถบรรจุเป็นกระสอบเพื่อจำหน่ายในราคาถูก โดยเปลือกข้าวโพดนั้นทางหัวหน้าสมาชิกได้ส่งหนังสือแก่ทางเทศบาลทำเรื่องไปยังโรงงานเพื่อไปขอเศษข้าวโพด เพื่อเอามาทำปุ๋ย เป็นการลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างมาก

ด้านความรอบรู้ (การมีความรู้ร่วมกันในการจัดการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจ หนี้สิน ดิน น้ำ ป่า ข้าว ปลาอาหาร การออม การผลิต การบริโภค การลงทุน สุขภาพ สิ่งแวดล้อมทั้งด้านข่าวสารและเทคโนโลยี) พบว่า การสร้างแกนนำแต่ละหมู่บ้านมาฝึกอบรม เพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยทางเทศบาลให้การส่งเสริมเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้และสาธิต เป็นแบบอย่างก่อนนำไปใช้ในการลงพื้นที่จริง หลังจากนั้นแกนนำแต่ละหมู่บ้านจัดกิจกรรมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อเกิดองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น ทำให้เกษตรกรในพื้นที่มีองค์ความรู้และมีการใช้เทคโนโลยีปรับใช้ด้านการเกษตรและการรับรู้ข่าวสารมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนด้านสุขภาพทางเทศบาลมีการส่งเสริมการออกกำลังกาย การมีการรณรงค์ป้องกันไข้เลือดออกและโรคระบาดอื่น ๆ โดยมีโครงการเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขของทางโรงพยาบาลสันป่าตองร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน มาให้ความรู้และแจ้งวิธีป้องกันการเกิดแต่ละโรคได้อย่างถูกต้องและวิธีแก้ไขเหมาะสม ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมที่เคยเป็นปัญหา คือเรื่องการเผาขยะ การทิ้งขยะไปเป็นที่ป็นทาง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาใหญ่เทศบาล ทางเทศบาลจึงได้ประชุม

ด้านคุณธรรม (การพึ่งพาช่วยเหลือกันมีความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต) พบว่า การส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมในท้องถิ่นโดยการปรับพื้นฐานจิตใจของคนในชุมชนโดยการสร้างจิตสาธารณะ มีการสร้างกิจกรรมความดี การจัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม เช่น กิจกรรมเข้าวัดวันอาทิตย์คนในชุมชน ได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จึงมีการงดเหล้าในงานศพ ทุกวันพระมีการจูงลูก – หลานเข้าวัด และ

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ห้ามมีการดื่มสุรา กิจกรรมจิตอาสาแก่ผู้ยากไร้ภายในชุมชนการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข จำเป็นจะต้องเป็นผู้มีน้ำใจ มีมิตรต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง และความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่เด็กทุกคนสามารถทำได้ ด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงผู้อื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่ต้องการให้คนอื่นแสดงต่อตนเอง สามารถทำดีต่อผู้อื่นได้ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นผู้ให้มากกว่าที่จะเป็นผู้รับ แสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลา ให้แก่ผู้เดือดร้อน จะทำได้ ดังนั้น มีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูล ให้ความรักแก่ผู้อื่น และให้ความร่วมมือช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถด้วยความจริงใจที่มี ก็ย่อมเป็นที่รัก ที่ต้องการ เป็นคนมีคุณค่าต่อสังคม และเป็นที่ยื่นชมของผู้อื่นเสมอ การเป็นคนมีน้ำใจ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิกบาน แจ่มใส มีความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ชีวิตก็ย่อมพบแต่ความสุข ปฏิบัติเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกุล ดำรงมณี งานวิจัยเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบพุทธ” ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบชาวพุทธในแนวเศรษฐกิจพอเพียง ๑. หลักคำสอนทางสายกลางของพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับความพอดี และพอเพียงในเศรษฐกิจพอเพียง ๒. แนวคิดทางเศรษฐกิจของทั้งสองระบบ ยังนำไปสู่การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ ๓. ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้รับการแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาก่อนที่จะเกิดด้วยการทำให้เข้าใจต่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้า การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ ด้านความพอประมาณ ประชาชนมีความคิดเห็นการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหามิตร ฐิตปญโญ (วันยาว)^๑ ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้จักพอประมาณใน พระพุทธศาสนาเถรวาทกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริ” พบว่าความรู้จักพอประมาณมุ่ง พัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตวิญญาณของคนให้มีความสำนึก (โยนิโสมนสิการ) ก่อนแล้วจึงอุปโภค บริโภค คือการยกระดับชีวิตที่สามารถแก้ปัญหาความทุกข์บุคคลได้ อย่างไรก็ตามความรู้จักพอประมาณจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยหลักธรรม เช่น หลักสัปปุริสธรรม ธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดีมี เหตุผล หลักอภินิหารปฏิบัติ ธรรมที่เป็นแก่นสารที่แท้จริง เป็นต้น เป็นเครื่องเกื้อหนุน ผู้ปฏิบัติได้ ย่อมนำความสุขให้แก่ตนเองและความสันติสุขแก่สังคม ส่วนเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มจากการแก้ปัญหา โครงสร้างการดำเนินชีวิตของเกษตรกรให้สามารถยังชีพได้อย่างพอเพียง ด้วยการบริหารจัดการ ระบบโครงสร้างการผลิตที่สนองตอบการบริโภค เน้นดุลยภาพที่ความพอเพียงของการผลิตและการ บริโภคมีใช้ตลอดปี ด้วยการเกษตรกรรมบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง

^๑ พระมหามิตร ฐิตปญโญ (วันยาว), “ความรู้จักพอประมาณในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริ” ,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๖.

โดยการผลิตไว้บริโภคครัวเรือน อย่างพอเพียง ที่เหลือก็แบ่งปันและขาย ส่วนความเหมือนกัน คือ ทั้งสองแนวคิดจะเน้นการพึ่งตนเอง การเอื้ออาทรกัน ความเป็นอิสระจากปัจจัยภายนอก มุ่งพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการจำแนกข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลจากการศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่งต่างกันโดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นไม่ต่างกัันดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย มีเพียงประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน และประชาชนตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

๑) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ พระมหาศรีวิวัฒน์ อริยมณี (จันทะ) ^๒ ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองของพระพุทธศาสนา” พบว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กันในด้านต่าง ๆ คือ ด้านปรัชญา ด้านโครงสร้าง และด้านกระบวนการ กล่าวคือพระพุทธศาสนาในส่วนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่เรียกว่าเศรษฐกิจแนวพุทธและเศรษฐกิจพอเพียงต่างมีปรัชญาอันประกอบด้วยหลักการและอุดมการณ์ด้านเศรษฐกิจที่เป็นไปด้วยกันได้อย่างกลมกลืนประสานเชื่อมโยงกันคือ เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเป็นธรรมสูงคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมอย่างเป็นธรรม เป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมไม่มองเรื่องของเศรษฐกิจแบบแยกเป็นส่วน ๆ ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามหลักจริยธรรม และ รูปแบบในการบริหารจัดการ เป็นการกระจายอำนาจไปทั่วถึง ส่วนคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามา บางคนทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนไม่เห็นประโยชน์ของชุมชนมีขมิ้นมาปฏิบัติโดยเริ่มจากสัมมาทิฐิ มีความเห็นถูกต้อง สัมมาวาจา วชิสุจริต สัมมากรรม มั่นตะ กายสุจริต สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ไม่ประมาท ยึดหลักความสมดุล ๓ ประการ คือ ความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับมนุษย์ และวัตถุกับจิตใจ

๒) ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีรายได้ และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัด

^๒ พระมหาศรีวิวัฒน์ อริยมณี (จันทะ), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองของพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑. หน้า ๘.

เชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ นั้น ยังคิดว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องเกษตรกรรมนั้น มีความคิดเห็นสอดคล้องพระวิทยา ญาณสาโร (คัมภีร์ราชบุรุษ)^๓ ที่กล่าวว่า ศึกษาวิจัยเรื่อง“ศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่ปรากฏใน คัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท” ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและในทฤษฎีของนักคิดไทย ๒) เพื่อศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่ ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ๓) เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรม กับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสังคมปัจจุบัน

๑. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความ พอเพียงกับตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดี เสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มี ความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จุ๋มเทศสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้ รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความ เจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไป

๒. หลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนา เถรวาท คือ หลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ ๔ ประการ หลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ ๔ ประการ ในคัมภีร์ พระพุทธศาสนาเถรวาท มีความ สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ

๒.๑ อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือขยันหมั่นเพียร ในการปฏิบัติหน้าที่ การงานและการประกอบอาชีพที่สุจริต

๒.๒ อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ รู้จักคุ้มครอง เก็บรักษาโภคทรัพย์ และผลงานที่ตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรม

๒.๓ กัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักเสวนาคบหา ไม่คบไม่เอาอย่างผู้ที่ ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย เลี่ยงเสวนาศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้รู้ผู้ทรงคุณ ผู้มีความสามารถ ผู้นำเคารพ นับถือและมีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพทางการงาน มีความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการรู้จักเกื้อกูลกัน

๒.๔ สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเป็นอยู่พอดีสมรายได้ มิให้ผิดเคืองหรือฟุ่มเฟือย

๓. ประยุกต์หลักพุทธธรรมกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสังคมปัจจุบัน จากที่มีผู้วิจัยเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ก็คือการรู้จักพอเพียง ซึ่ง หมายความว่าความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี พอสมควร ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวัง ในการรู้จักการทำมาหากิน เลี้ยงชีพอย่างมีสติ คือประกอบด้วยหลักธรรมทางจิตใจ โดยใช้ความรู้ ความอดทน ความเพียร ไม่ให้ ตนเองเดือดร้อนและไม่ไปทำให้คนอื่นเดือดร้อน หรือพูดได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การคิดพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

^๓ พระวิทยา ญาณสาโร (คัมภีร์ราชบุรุษ), “ศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.), หน้า ๑๐๗ - ๑๐๘.

โดยใช้ชีวิตพอเพียงสอดคล้องกับหลักคำสอนของทุกศาสนาที่ให้ดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม ไม่ทำการใด ๆ เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น ไม่ฟุ้งเฟ้อทำอะไรที่เกินตน รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมและกำลังความสามารถของตน โดยดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง คือ คำนึงถึงความพอดี ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยตามสมมติฐานสามารถนำอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากนโยบายของกรมการปกครองของเทศบาล^๔ ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร รุ่งศรี^๕ ที่ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท” ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาการดำเนินงานและประสิทธิผลของนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัด และตามการประเมินของประชาชน พบว่ามีความสอดคล้องกันทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการเกษตร ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต และยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผลประเมินอยู่ในระดับมากและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาที่ตั้งไว้

ประชากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โยภาพรวมต่างกันไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้ประชากรวัยทำงาน จะเห็นการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีกว่าประชากรในวัยเรียน ซึ่งยังไม่ประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรารุช ภัคดีสกุลสวรรค์^๖ ได้ศึกษาความรู้และบทบาทคณะกรรมการ ชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น กรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของกรรมการชุมชน ผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภาท้องถิ่น ๒) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลตำบลนา

^๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “ทิศทางการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น”, [ออนไลน์]: แหล่งข้อมูล : http://www.dla.go.th/upload/ebook/cp;l,m2011/12/1163_4495.pdf [วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐]

^๕ อัมพร รุ่งศรี, “ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๓.

^๖ จักรารุช ภัคดีสกุลสวรรค์, “การศึกษาความรู้และบทบาทคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๓.

งาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น กรรมการชุมชน เทศบาลตำบลนาจานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมี คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาชุมชนที่ดี และเห็นว่าชุมชนหนึ่งๆ จะมีคณะกรรมการ ได้ ๙-๑๑ คน ๓) การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของกรรมการชุมชน กรรมการชุมชนทั้งหมดได้ส่งเสริม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน และพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ด้านการพัฒนาชุมชนและการปกครองท้องถิ่น และด้านการพัฒนาสาธารณสุขสมบัติของชุมชน ๔) สมรรถนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน พบว่า กรรมการชุมชนมีความพร้อมที่จะเป็นผู้นำ และมีคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ มีความกระตือรือร้น สนใจ และเรียนรู้ที่จะพัฒนาขีดความสามารถ ของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำมาซึ่งความเจริญของชุมชน มีความรู้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ในท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการกำหนดนโยบายมีการวางแผนและการ บริหารจัดการที่ดี

ประชากรที่มีระดับการศึกษาระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่โดยภาพรวมต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชากรที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไปส่วนใหญ่จะประกอบทำงานเกษตรกรรม ทำให้มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงประชากรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอยู่ในระดับน้อย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ภาคเกษตรกรรมและหัตถกรรม จึงมีความสนใจที่รับรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจในเทศบาลมากกว่า สอดคล้องกับ นาริรัตน์ กว้างขวาง^๗ที่ได้ศึกษาว่า การบริหารงานเทศบาลตามหลักสราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอสุมทราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน การเปรียบเทียบการบริหารงานเทศบาลตามหลักสราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอสุมทราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนมีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตามหลักสราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอสุมทราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ในการติดต่อ ที่ต่างกัน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตามหลักสราณียธรรม ๖ ของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอสุมทราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ประชากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากจากที่ผ่าน มาเทศบาลยังมุ่งเน้นการให้ความรู้สำหรับกลุ่มประชากรไม่ทั่วถึงตำแหน่ง ทั้งนี้อาจจะด้วยงบประมาณ

^๗ นาริรัตน์ กว้างขวาง, “การบริหารงานเทศบาลตามหลักสราณียธรรม ๖: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอสุมทราการ จังหวัดสมุทรปราการ”, *ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

ดังนั้น ทางเทศบาล จึงต้องการความร่วมมือจากภายนอก ดังผลการวิจัยของ ชัยวัฒน์ สุวรรณศักดิ์^๔ สิ้นที่พบว่าการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ; กรณีศึกษา กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลเสม็ด จังหวัด ชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าปัญหาของรูปแบบการบริหารงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สืบเนื่องมาจากบุคลากรไม่พอคือไม่สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงานทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน ขาดโครงสร้างของงานบางส่วนส่วนหนึ่งของปัญหาจะเห็นได้ว่ามาจากที่ทาง เทศบาลเองเพียงจะได้รับการยกระดับฐานะมาเป็นเทศบาล และทางคณะผู้บริหารเพียงได้รับการ เลือกตั้งเข้ามาจึงทำให้กรอบอัตรากำลังและแผนงานยังไม่มีผลบังคับใช้

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาเรื่อง “เรื่อง การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยขอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและระดับครอบครัว สนับสนุนโดยเฉพาะเกษตรกร ซึ่งรายได้จากการขายส่วนที่เหลือเป็นภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

๒) ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในเทศบาลบ้านแม่อำเภออย่างจริงจังทั้งในรูปแบบความรู้ของการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการประยุกต์ใช้ทุกระดับได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับสภาพพื้นที่

๓) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้กลุ่มรวมพลังกันในรูปธุรกิจต่าง ๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

๔) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือส่งเสริมให้ชุมชนสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ เช่น บริษัทการส่งออก สถาบันการวิจัย เป็นต้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) เทศบาลควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ นำเอาองค์ความรู้มาประยุกต์ในการบริหารเทศบาลได้สามารถปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในองค์กรและประชาชนในพื้นที่

๒) เทศบาลจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารมีความรับผิดชอบมีจิตสำนึกในการทำงาน โดยเฉพาะด้านการประสานงาน เพื่อให้เทศบาลมีเครือข่ายการทำงาน โดยเฉพาะการประสานงาน เพื่อให้เทศบาลงบประมาณและพื้นที่จำนวนมากนอกจากนี้เทศบาลควรประชาสัมพันธ์แนวคิด เพื่อการสร้างความร่วมมือ และยอมรับในการดำเนินงานจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

^๔ ชัยวัฒน์ สุวรรณศักดิ์สิน, “การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ; กรณีศึกษา กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลเสม็ด จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๑, หน้า ๖๓.

๓) เทศบาลควรมีการบริหารโดยคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ คน(บุคลากรและประชาชน) งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอื่น ๆ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) เทศบาลควรจัดทำฐานข้อมูลของพื้นที่ที่รับผิดชอบและสร้างระบบ กลไกในการปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อสามารถนำเอาข้อเท็จจริงมากำหนดแผนการดำเนินงานของเทศบาล สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

๕) เทศบาลควรสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของเทศบาลมาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนก่อให้เกิดการยอมรับ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อให้ประชาชนมีความตระหนัก มีความรับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งสามารถพัฒนาตนเอง กลุ่ม และชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

๖) เทศบาลควรให้ความสำคัญการบริหารด้วยความโปร่งใส และให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม เพื่อสร้างความรู้ว่าเทศบาลเป็นองค์กรของประชาชน ที่เป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาที่พื้นที่ ชุมชน ร่วมกับประชาชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “เรื่อง การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลบ้านแม่อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยขอเสนอผู้ที่สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรทำการศึกษามีการมีส่วนร่วมของประชาชนในจากการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาล

๒) ควรทำการศึกษามีปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาล